

Kyläradio- hanketreffit 3.6.2025

Kylävara-
hanke
1.10.2024-
30.9.2026

Rahoitus:
Euroopan
maaseutu-
rahasto

Euroopan unionin
osarahoittama

Kylävara-hanke

Suomen Kylät
Finlands Byar

yhteisöllisestä varautumisesta
kiinnostuneita kansalaisia

kylätoimijoita

radioamatöörejä
ja -harrastajia

paikallinen / alueellinen / seudullinen / maakunnallinen

kyläradio

rakentuu eri toimijoiden
yhteistyönä

reserviläisiä

Vapepa-
aktiiveja

kuntien
viranhaltijoita

metsästäjiä

kehittäjiä

pelastustoimen
edustajia

Kyläradio-hanketreffit 3.6.2025

Viestinnän varmistamista, toimijoiden yhteistyötä ja tekniikkaa

Kylävara-
hanke
1.10.2024-
30.9.2026

Rahoitus:
Euroopan
maaseutu-
rahasto

**Suomen Kylät
Finlands Byar**

14.00 Tervetuloa hanketreffeille - kyläradiot ja Kylävara-hanke

Nea Kukkonen, viestintäasiantuntija ja

Ritva Pihlaja, projektipäällikkö, Kylävara-hanke, Suomen Kylät ry

14.20 Kyläradioiden Suomi-kierros - esimerkkejä (á 10-20 min)

Perniö

Jarmo Suominen, Perniö

Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu

Arto Härönoja, Oulu

Keski-Pohjanmaa

Pekka Raittila, Kaustisen seutukunta ja

Miia Tiilikainen, Keski-Pohjanmaan Kylät ry

Hausjärvi

Jarkko Strähle, Hausjärvi

15.20 Uudet kyläradiohankkeet, varaviestintä 'isossa kuvassa', yhteistyötahot, muut teknologiat

Jan Sundberg, Vihdin radioaktiiviset – VIRAAALIT ry, Vihti

15.40 Viestintä kylällä häiriötilanteessa on muutakin kuin kyläradioita

Riitta Puolakka ja Sari Vanhatalo, Alanamman kyläseura, Rovaniemi

15.55 Kylävara kiittää – seuraavat Kylävara-hanketreffit 22.8.2025

Kylävara-hanke ja kyläradiot

Kyläradio-hanketreffit 3.6.2025

Euroopan unionin
osarahoittama

Kylävara-hanke
Ritva Pihlaja
projektipäällikkö

Suomen Kylät
Finlands Byar

Miten varmistetaan tiedonkulku kylällä ja kylälle erilaisissa häiriötilanteissa?

Olemme tottuneet siihen,
että tieto ja viestit kulkevat
reaaliajassa ja luotettavasti.

puhelin, WhatsApp,
TV, netti, some...

Entä jos

- ✓ kännykät eivät toimi,
- ✓ sähköt ovat poikki ja
- ✓ nettiyhteydet ovat nurin?

Mihin kylillä varaudutaan?

arjen turvallisuus

varautuminen

vaste

normaaliolot

- ✓ naapuriapu
- ✓ huolenpito haavoittuvassa asemassa olevista kyläläisistä
- ✓ yksinäisyys
- ✓ yhteisöllisyys
- ✓ luottamus
- ✓ turvallisuuden tunne
- ✓ yhteisön tuoma turva

lyhytkestoinen häiriö tai kriisi

- ✓ myrskytuhojen raivaus
- ✓ sähkökatko
- ✓ vesihuollon häiriö
- ✓ liikenneonnettomuus
- ✓ tulipalo
- ✓ kadonneen henkilön etsintä
- ✓ haavoittuvassa asemassa olevien kyläläisten tilanteen tsekkaaminen esim. myrskyn jälkeen
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

pidempiaikainen häiriö tai kriisi

- ✓ pitkäaikainen sähkökatko tai häiriö vesihuollossa
- ✓ laaja maastopalo, evakuoinnit mahdollisia
- ✓ perhe menettää kodin tulipalossa
- ✓ vakava ympäristövahinko
- ✓ vakava epidemia tai pandemia
- ✓ haasteita päivittäistavarahuollossa
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

poikkeusolot

- ✓ sotilaallinen uhka tai hyökkäys
- ✓ valtiojohdon julistama poikkeustila
- ✓ valmiuslaki
- ✓ väestön siirtymistä ja evakuoiteja: osalta alueita siirrytään pois, osa alueista vastaanottaa väestöä

Liikenneonnettomuus

Kiinteistön tulipalo

Laaja maastopalo

Häiriö sähköjakelussa

Häiriö vesihuollossa

Häiriö viestintäverkoissa

Häiriö elintarvikehuollossa

Ympäristövahinko

Säteilyonnettomuus

Laajat myrskytuhot

Vakava epidemia/pandemia

Kadonneen henkilön etsintä

Huolenpito ikääntyneistä/yksin asuvista

Yksittäisen kyläläisen/perheen vakava kriisi

Laajamittainen maahantulo

Sotilaallinen kriisi

Muu, mikä?

"pehmeä" turvallisuus

"kova" turvallisuus

Miten paikallinen yhteisö voi parantaa varautumista ja kriisinkestävyyttä?

Kylävara paikallisen varautumisen perustana -hankkeen näkökulma

1. Miten kylässä voidaan varautua erilaisiin häiriö-, onnettomuus-, kriisi- ja poikkeus-tilanteisiin?
2. Miten kylällä toimitaan näissä tilanteissa?

Valtakunnallisen
Kylävara-hankkeen
tärkein tehtävä
on määritellä
kylävara-
konsepti

Kylävara-hanke

1. kokoaa ja välittää tietoa kylille niiden toimiessa turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi ja erilaisiin häiriö-, onnettomuus- ja kriisitilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumiseksi
2. tuo kylät osaksi kokonaisturvallisuudesta käytävää laajempaa keskustelua ja kehittämistä

Kylävara

- ✓ kokoaa
- ✓ viestii
- ✓ välittää
- ✓ verkostoi
- ✓ konseptoi

Kylävara-konseptin alustavaa jäsentämistä

Kylien varautuminen ja turvallisuustyö on

1. suunnittelua
2. koulutusta ja harjoituksia
3. infraa ja investointeja
4. tiedonkulun varmistamista
5. yhdessä sovittuja toimintatapoja
6. yhteistyötä!

kyläradiot

Kyläradio

on helppokäyttöinen ja edullinen, monille maaseudun asukkaille ja toimijoille jo ennestään tuttu keino varmistaa tiedonkulku myös erilaisissa häiriötilanteissa mm.

- ✓ kyläläisten kesken omalla kylällä
- ✓ kylien ja alueiden välillä
- ✓ viranomaisten ja kylän välillä
 - ✓ kunta ja kylä
 - ✓ pelastuslaitos ja kylä

Kyläradio:

kustannuksiltaan edullinen ja teknisesti yksinkertainen häiriötilanteiden viestintäkeino

Kustannukset

- ✓ hankinta ja asennus
 - ✓ noin 500-1000 €/kyläradioasema
 - ✓ hinta sisältää radiolaitteen, virtalähteen, antennin ja asennuksen
 - ✓ pitkät välimatkat vaikuttavat asennuskustannuksiin
 - ✓ radiopuhelin noin 70-300 €

Kyläradioaseman virtalähde toimii tarvittaessa varavoimalla

Tekniikka

1. kyläradioasema: radiolaite, virtalähde, antenni
2. kyläläisten käytössä on RHA68-radiopuhelimia (sama kuin metsästäjien käyttämä radiopuhelin)

Samassa laitteessa voi toimia myös FM-radio

Kyläradio rautalangasta

Näitä käsipuhelimia on
maaseudulla asuvilla
jo valmiiksi paljon!

Jo tätä voi kutsua kyläradioksi:

Kyläläiset ovat yhteydessä keskenään
pelkkien käsipuhelinten avulla

Käsipuhelin on kyläläisen kaveri
häiriötilanteissa, mutta myös muulloin!

Mutta: jos etäisyydet ovat pitkät,
kuuluvuus on ongelma

Kuuluvuus paranee asentamalla
tukiasema ja antenni esim. kylätalolle

Kylällä sovitaan, miten tukiaseman
päivystys ja viestintä kyläradion
kautta häiriötilanteissa järjestetään

Tukiasemat voivat olla yhteydessä
keskenään, esimerkiksi

- ✓ kylästä kylään tai
- ✓ kunnasta kylään
- ✓ kylästä pelastuslaitokselle

Alueellinen yhteistyö tukiasemien
verkon suunnittelussa on siksi tärkeää

Käyttöä, yhteyksiä, tekniikkaa testataan
ja harjoitellaan yhdessä ja säännöllisesti

The diagram illustrates a village radio network structure. It features four barn icons arranged in a square, connected by dashed orange lines. Each barn has several red walkie-talkies nearby. Dashed orange lines also connect the barns to each other, forming a mesh. A large, faint blue number '4' is visible in the background.

Yhden kylän kyläradio

Yhden kunnan kyläradioverkko

Alueellinen / seudullinen kyläradioverkko

Maakunnallinen kyläradioverkko

Valtakunnallinen kyläradioverkko

Kuka teidän alueella vie tätä kokonaisuutta eteenpäin?

Kylävara-hanke ja kyläradiot:

EU:n osarahoittaman Suomen Kylät ry:n kaksivuotisen valtakunnallisen **Kylävara**-hankkeen tehtävänä on **kylävara-konseptin** määrittely.

Kyläradiot ovat yksi osa kylävara-konseptia ja kylien viestinnän varmistamista häiriötilanteissa.

Osana tätä konseptointityötä Kylävara-hanke kokoaa, tuottaa ja välittää kyläradiotoiminnan kehittämistä koskevaa tietoa ja materiaaleja sekä auttaa alueiden toimijoita verkostoitumaan.

TÄRKEÄÄ:

Kyläradiotoiminnan käytännön kehittäminen on alueellisten ja paikallisten toimijoiden tehtävä.

Kyläradio-hanketreffit 3.6.2025

Viestinnän varmistamista, toimijoiden yhteistyötä ja tekniikkaa

14.00 Tervetuloa hanketreffeille - kyläradiot ja Kylävara-hanke

Nea Kukkonen, viestintäasiantuntija ja

Ritva Pihlaja, projektipäällikkö, Kylävara-hanke, Suomen Kylät ry

14.20 Kyläradioiden Suomi-kierros - esimerkkejä (á 10-20 min)

Perniö

Jarmo Suominen, Perniö

Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu

Arto Härönoja, Oulu

Keski-Pohjanmaa

Pekka Raittila, Kaustisen seutukunta ja

Miia Tiilikainen, Keski-Pohjanmaan Kylät ry

Hausjärvi

Jarkko Strähle, Hausjärvi

15.20 Uudet kyläradiohankkeet, varaviestintä 'isossa kuvassa', yhteistyötahot, muut teknologiat

Jan Sundberg, Vihdin radioaktiiviset – VIRAALIT ry, Vihti

15.40 Viestintä kylällä häiriötilanteessa on muitakin kuin kyläradioita

Riitta Puolakka ja Sari Vanhatalo, Alanamman kyläseura, Rovaniemi

15.55 Kylävara kiittää – seuraavat Kylävara-hanketreffit

Kylävara-
hanke
1.10.2024-
30.9.2026

Rahoitus:
Euroopan
maaseutu-
rahasto

Euroopan unionin
osarahoittama

**Suomen Kylät
Finlands Byar**

Kuka teidän alueella vie tätä kokonaisuutta eteenpäin?

Tekniikka ja kyläradioasemien perustaminen ovat vasta ensimmäinen askel

Tarvitaan myös

- ✓ yksinkertainen ja helppo käyttöohje kyläradion käyttöön
- ✓ kyläradioviestinnän käytännön periaatteet ja eettiset pelisäännöt
- ✓ toiminnan tutuksi tekemistä myös niille, joita ei tekniikka kiinnosta
- ✓ koulutusta ja käytännön harjoittelua kyläradion käyttämiseen – yksin ja yhdessä
- ✓ säännöllistä testaamista
- ✓ työnjaosta sopimista: kuka ja milloin asemalla päivystetään, miten tieto kulkee kaikille
- ✓ kyläradiotoiminnan sekä viranomaisviestinnän yhteensovittamista

Muistilistaa

1. Selvittääkää, mitkä tahot alueella jo toimivat kyläradioiden parissa ja keitä asia voisi kiinnostaa – häiriötilanteiden viestintä koskettaa jokaista!
 - ✓ Hyödyntäkää erityisesti radioamatöörien asiantuntemusta
2. Kokoontukaa yhteen keskustelemaan asiasta ja sopikaa, kuka tekee mitäkin
3. Katsokaa asiaa omaa kylää laajemmalla alueella ja olkaa yhteydessä
 - ✓ kuntaan ja pelastuslaitokseen
 - ✓ naapurikyliin
4. Selvittääkää,
 - ✓ mistä rahoitus tukiasemien hankintaan ja niiden asennukseen
 - ✓ miten kyläläisten käyttöön tulevat käsipuhelimet hankitaan ja rahoitetaan: yhteisestä kassasta vai jokainen kyläläinen itse
5. Ottakaa kyläläiset mukaan suunnitteluun heti alussa ja selvittääkää, miten kyläläisten koulutus tekniikan asentamisen jälkeen hoidetaan
6. Sopikaa, miten tukiaseman päivystys häiriötilanteissa järjestetään
7. Laatikaa kyläläisille jaettava yksinkertainen ja helppo ohje
 - ✓ kyläradion käyttöön (myös "eettiset pelisäännöt")
 - ✓ häiriötilanteiden viestintään laajemminkin
8. Pitäkää huolta, että kyläradiotoiminta tulee tutuksi myös niille, jotka vierastavat teknologiaa
9. Järjestäkää säännöllisesti käytännön harjoittelua, tekniikan ja yhteyksien testaamista – tämä voi olla mukavaa ja innostavaa!
10. Sopikaa kunnan ja pelastuslaitoksen kanssa, miten kyläradioviestintä sekä kunnan ja hyvinvointialueen häiriötilanneviestintä yhteensovitetaan

Kyläradio – keino tiedonkulun varmistamiseen ja väestönsuojeluun

Yhteiskunnan toimivuus perustuu sujuvaan tiedon välittymiseen ja saamiseen. Myös me ihmiset olemme tottuneet siihen, että tieto ja viestit kulkevat sujuvasti ja nopeasti.

Entä jos puhelut ja WhatsApp-viestit eivät kuljekaane, kännyköiden tukiasemat ovat pimeänä eivätkä nettiyhteydetkään toimi? Miten silloin varmistetaan tärkeän tiedon saaminen ja välittäminen?

Viranomaisilla on käytössä erilaisia häiriö- ja kriisitilanteiden viestiverkkoja ja -kanavia.

Mutta miten tieto kulkee kansalaisille ja kansalaisten kesken, jos normaalit viestintäkanavat eivät toimi? Tällainen tilanne voi tulla vastaan esimerkiksi pitkäkestoisen sähkökatkon tai ilkeämielisen hybridi-vaikuttamisen seurauksena.

Kansalaisia ohjeistetaan varautumaan tällaisia tilanteita varten hankkimalla paristoilla toimiva radio ja kuuntelemaan Ylen alueellisia radiolähetyksiä. Tiedonvälitys on tällöin kuitenkin yksisuuntaista ja alueellista.

Tiedonkulusta on helpompaa huolehtia taajamissa ja kaupunkiympäristössä, missä ihmisiä on pienellä alueella enemmän.

Mutta mitä keinoja on varmistaa tiedonkulku häiriö-, kriisi- tai poikkeusoloissa kylillä ja maaseudulla, missä välimatkat ovat pitkiä ja asutus harvaa?

Kyläradio: viestintää viranomaisilta kylille, kyliltä viranomaisille ja kyläläisten kesken

Kyläradio on keino varmistaa tiedon välittäminen kansalaisille ja kansalaisten välillä myös silloin, kun totutut viestintäkanavat eivät toimi. Vaikka sähköt olisivat poikki ja matkapuhelimet mykistyneet, kyläradio voi toimia viestiyhteytenä

- viranomaisilta asukkaille,
- asukkailta viranomaisille sekä
- asukkaiden kesken.

Viranomaisten näkökulmasta kyläradio on tärkeä väestönsuojelun apuväline kansalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi erilaisissa häiriö-, kriisi- ja poikkeusoloissa. Kyläradio tukee hyvin myös valmiuslaissa kunnille säädettyjä velvollisuuksia miettiä ennakkoon, miten kunta kykenee huolehtimaan tehtävistään ja asukkaiden hyvinvoinnista mahdollisimman normaalisti häiriötilanteista huolimatta.

Tiedonkulun varmistaminen ja helpottaminen voi olla se tärkeä puuttuva palanen kuntien ja paikallisen tason varautumisessa. Kuntien rooli on keskeinen kyläradioverkkoja suunniteltaessa, toteutettaessa ja rahoitettaessa.

Kyläradioasemien asentamisessa on tärkeää hyödyntää kokeneita osajia eli radioharrastajia, metsästäjiä tai Vapepa-toimijoita. Kyläradioasemien sijaintipaikkoja suunniteltaessa on etäisyyksien ja maasto-olosuhteiden ohella tärkeää huomioida myös asutuksen sijoittuminen, kylien aktiivisuus sekä kyläradioasemien asennuspaikoiksi hyvin soveltuvat kohteet, esimerkiksi kylätalot, jotka toimivat kyläläisten kokoontumispaikkoina tai soveltuvat paikallisiksi varautumiskeskuksiksi.

Kyläradioiden avulla voidaan muodostaa

- häiriötilanteiden viranomaisverkkoja väestönsuojelun näkökulmasta täydentävä ja
- asukkaiden ja kylien keskinäisen tiedonkulun varmistava viestintäverkko.

Kyläradiotoiminnan kehittämisestä kiinnostuneiden kuntien ja kylien kannattaa aloittaa asiaan tutustuminen selvittämällä, mitä radioharrastajat, metsästäjät tai Vapepa-toimijat ovat aiheeseen liittyen alueella jo tekemässä.

Kyläradio-ABC

Kyläradio pähkinäkuoressa	Kyläradio on kansalaisten käyttöön tarkoitettu helppokäyttöinen varaviestiverkko, jota voi käyttää käytännössä kuka tahansa, jolla on käytössään metsästäjien yleisesti käyttämä radiopuhelin. Kyläradiota tarvitaan, jos tavanomainen viestintä puhelimen, viestien tai verkon kautta ei toimi.
Kenelle kyläradio on tarkoitettu	Kyläradio voi toimia viestiyhteytenä paitsi asukkaiden kesken, tarvittaessa ja oikein toteutettuna myös viranomaisten ja asukkaiden välillä.
Kyläradiota osaa käyttää	käytännössä lähes kuka tahansa, jolla on käytössään käsiradiopuhelin.
Kylälle asennettu kyläradioasema antenneineen	mahdollistaa viestin välittämisen tukiasemalta kyläläisille, joilla on käytössään metsästäjien yleisesti käyttämä radiopuhelin.
Kunnantalolle asennettu kyläradioasema	mahdollistaa häiriötilanteessa tiedon ja viestin välittämisen kunnantalolta kylätaloilla sijaitseville kyläradioasemille.
Kyläradioasemien sijaintipaikat	kannattaa suunnitella yhteistyössä radioharrastajien ja aktiivisten kylien kanssa, osaksi esimerkiksi paikallisena varautumiskeskuksena toimivaa kylätaloa tai muuta kiinteistöä. Kyläradioasema voidaan asentaa myös yksityiskodin yhteyteen. Sijaintipaikan valinnassa kannattaa huomioida kyläradioasemaverkoston kokonaisuuden toimivuus sekä mahdollisuudet luoda kyläradion käyttöön mahdollisimman sujuvat käytännön toimintatavat (mm aseman miehitys ja viestintämallit).
Kyläradiot ja viranomaisverkot	Paikalliset viranomaiset (esim. kunnan johtoryhmä tai pelastusviranomaiset) linjaavat, mitä viranomaisten varaviestijärjestelmissä liikkuvasta informaatiosta välitetään häiriötilanteessa kansalaisten käytössä olevaan kyläradioverkkoon (ns. "turparele").
Seudullinen/ alueellinen/ maakunnallinen kyläradioasemien verkko	on yksittäisen kylän yksittäistä kyläradioasemaa parempi ratkaisu, koska se mahdollistaa tiedon välittämisen yhtä kylää laajemmalla alueella.
Kyläradio ei ole	kylillä kuunneltava radio-ohjelma tai -kanava
Kunnille kyläradiot ovat	kustannuksiltaan halpa keino varmistaa tiedon välittyminen kylille ja asukkaille erilaisissa häiriö-, kriisi- ja poikkeustilanteissa.
Kyläradiot ovat	väestönsuojelun näkökulmasta elintärkeä lisäys viranomaisten käytössä olevien häiriötilanteiden varaviestijärjestelmien rinnalle.
Kyläradio teknisesti	RHA68-teknologiaan perustuva "metsästysradio"
Kyläradioasema teknisesti	Radiolaite ... Antenni ... Antennin johto ... Virtalähde ... Varavirta ...

Dokumentin valmisteluun ovat osallistuneet Pohjois-Pohjanmaan ja Vihti-Lohja-alueen kyläradioaktivit.

Kylävara paikallisen varautumisen perustana -hanke
projektipäällikkö Ritva Pihlaja, 045 3410 394 ritva.pihlaja@suomenkylat.fi

Kyläradio ABC

Kylävara- hanke

Kyläradiot

Haasteet rajaseuduilla

TrafiComin määräykset

Tukiaseman etäisyys valtakunnan rajalta **alle 10 km**

- ✓ **kiellettyä**: 25W lähetystehon kanavien käyttö
- ✓ **sallittua**: pienempien lähetystehojen (5W) kanavien käyttö liikkuvissa asemissa mutta ei tukiasemissa

Tukiaseman etäisyys valtakunnan rajalta **alle 40 km**

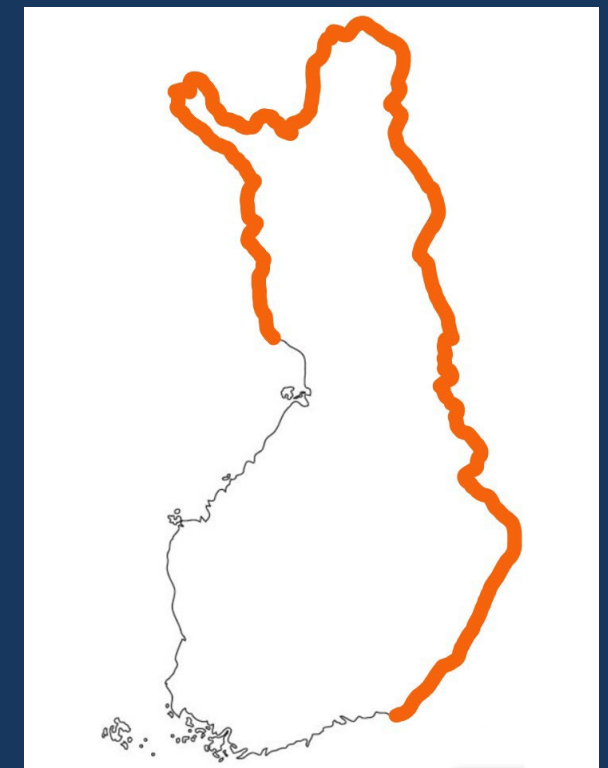
- ✓ **kiellettyä**: 25W lähetystehon kanavien käyttö, mikäli tukiaseman antennin korkeus on yli 5 metriä maanpinnasta
- ✓ **sallittua**: pienempien lähetystehojen (5W) kanavien käyttö liikkuvissa asemissa mutta ei tukiasemissa

Eli:

TrafiComin määräykset kieltävät valtakunnan rajojen läheisyydessä niiden radiokanavien käytön, jotka hyödyntävät **isoja tehoja**.

Valtakunnan rajan läheisyydessä voidaan käyttää

- ✓ käsipuhelimia
- ✓ 5 W lähetystehojen kanavia liikkuvissa asemissa

Kyläradiot

Haasteet rajaseuduilla

TrafiCom:

Liikkuva asema

Liikkuva asema on sellainen asema, jossa aseman teholähde, lähetin ja antenni liikkuvat yhtenä kokonaisuutena. Aseman on siis kyettävä liikkumaan ja samanaikaisesti lähettämään, mutta se saa välillä toki pysähdellä ja lähettää myös pysähdysten aikana.

Tuki- asema

Ellei asema täytä liikkuvan aseman määritelmää, on kyse **tukiasemasta**. Tukiaseman antennin on oltava liikkumattomana paikallaan aina, kun asema lähettää. Tuulen aiheuttamaa antennin heilumista ei lasketa liikkeeksi. Lähetysten välillä antennin sijaintia saa vaihtaa.

Kiitos mielenkiinnostasi!

Kyläradio-hanketreffien tallenne ja materiaalit tulevat
jakoon Suomen Kylien nettisivujen materiaalipankkiin
suomenkylat.fi/materiaalipankki

Kylävara

paikallisen varautumisen
perustana -hanke

Tilaa Kylävara-uutiskirje:

Suomen Kylät
Finlands Byar

Ritva Pihlaja
projektipäällikkö
ritva.pihlaja@suomenkylat.fi
045 3410 394

Nea Kukkonen
viestintäasiantuntija
nea.kukkonen@suomenkylat.fi
040 686 2604

Euroopan unionin
osarahoittama